

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35288
Nom: Trastorns del desenvolupament
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 9
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	2	Anual

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau Logopèdia	Trastorns del desenvolupament	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

ROSELLÓ MIRANDA MARÍA BELEN

YGUAL FERNANDEZ DESAMPARADOS

RESUM

Trastorns del Desenvolupament és una assignatura obligatòria, anual, ubicada en el segon curs del grau de logopèdia, amb una càrrega docent de 9 crèdits i un contingut teòric-pràctic.

L'objectiu fonamental d'esta assignatura és dotar a l'estudiant d'aquells coneixements necessaris que li permeten conèixer i identificar les manifestacions i característiques típiques dels diferents trastorns del desenvolupament. És fonamental, que l'alumne adquirisca una formació sòlida sobre aquells trastorns que afecten al llarg del seu desenvolupament evolutiu i que formaren part del seu futur professional donada la interferència i repercussions que ocasionen en l'esfera personal del subjecte, en l'àrea social, en l'àmbit familiar i escolar, i a llarg termini, en l'àmbit laboral.

Així mateix, es tracta que l'estudiant conega els principals mètodes i ferramentes d'avaluació dels trastorns del desenvolupament i, especialment, aquells procediments dirigits a abordar l'avaluació i exploració específica del llenguatge.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Matèria sense requisits previs. No s'ha especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Comprendre i valorar les produccions científiques que sustenten el desenvolupament professional del logopeda.

Compromís ètic actiu amb els drets humans, la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació per raons de gènere, edat, creences, llengua, cultura o per altres raons.

Conèixer els límits de les seues competències i saber identificar si és necessari un tractament interdisciplinari.

Conèixer els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.

Conèixer els trastorns del desenvolupament de la comunicació i el llenguatge.

Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.

Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.

Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.

Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.

Explicar i argumentar el tractament seleccionat.

Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.

Fomentar les habilitats comunicatives en la població general.

Prevenir, detectar i desenvolupar mesures per superar les situacions de discriminació per raons de gènere en l'àmbit de l'actuació logopèdica.

Promocionar la cultura de la pau, els valors democràtics i la sostenibilitat.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Ser capaç de desenvolupar habilitats com regular el seu propi aprenentatge, resoldre problemes, raonar críticament i adaptar-se a situacions noves.

Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a l'estudi dels trastorns del desenvolupament. Trastorn específic o del desenvolupament del llenguatge

Concepte, etiologia i dimensions d'avaluació. Heterogeneïtat d'alteracions en el desenvolupament de la comunicació i el llenguatge en xiquets amb Discapacitat Intel·lectual. Variables que determinen les dificultats en l'adquisició del llenguatge.

Variables cognitives. Perfil patognòmic i sindròmic. Diferències personals (condicions físiques, característiques neuropsicològiques, etc.). Influència del mitjà social.

2. Trastorns del Desenvolupament o Discapacitat Intel·lectual

Els trastorns de la comunicació: Concepte i Classificació

Trastorn específic o del Desenvolupament del Llenguatge (TEL/TDL). Evolució conceptual. Criteris diagnòstics. Heterogeneïtat en els xiquets amb TEL/TDL. Tipologia clínic-semiològica i empírica. Dificultats gramaticals. Dificultats lèxiques. Dificultats pragmàtiques. Dificultats narratives.

Trastorn de la comunicació social (Trastorns pragmàtics del llenguatge).

Xiquets amb inici tardà del llenguatge. Característiques. Evolució i factors de risc.

Alteracions del desenvolupament del llenguatge associades a bilingüisme. Les dificultats d'aprenentatge en els xiquets amb TEL/TDL. Evolució.

Procés d'avaluació i aproximacions a l'exploració de les alteracions en el llenguatge.

3. Trastorn de l'espectre autista

Definició, evolució conceptual, simptomatologia bàsica, classificació en el DSM-5-TR. Teories explicatives.

El desenvolupament primerenc. Dificultats en les habilitats prelingüístiques. Dificultats en parla, llenguatge i comunicació. Articulació i prosòdia. Semàntica. Sintaxi. Pragmàtica
Procés d'avaluació i diagnòstic: Instruments d'avaluació específics.

4. Trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)

Concepte i manifestacions típiques. Característiques de les presentacions (subtipus) de TDAH. Prevalença. Criteris diagnòstics. Factors causals. Models explicatius interactius.

Característiques en la comunicació i en el desenvolupament lingüístic. Prevalença dels trastorns de la comunicació en els xiquets amb TDAH. L'inici del desenvolupament del llenguatge. Llenguatge i funció reguladora en els xiquets amb TDAH.

Dificultats en el processament de la parla. Dificultats morfosintàctiques. Dificultats pragmàtiques; Dificultats narratives.

Implicacions en els aprenentatges escolars. Implicacions en les relacions socials. Evolució del TDAH en el cicle vital.

Procediments per a l'avaluació en el TDAH.

5. Paràlisi cerebral infantil. Trastorns del desenvolupament de la coordinació.

Conceptualització i classificació dels trastorns motors. Criteris d'identificació del trastorn de la coordinació motora. Prevalença i curs.

Paràlisi Cerebral Infantil. Concepte, incidència i etiologia. Manifestacions del dany cerebral infantil primerenc. Trastorns associats. Problemes de llenguatge en la paràlisi cerebral: Problemes motors d'expressió en funció del tipus de paràlisi cerebral. El desenvolupament del llenguatge. Protocol d'avaluació.

6. Trastorn procedimental o Trastorn d'aprenentatge no verbal.

Concepte. Característiques cognitiu-conductuals i neuropsicològiques: Àrea motora, àrea social i afectiva, funcions visuoespacials, dèficits en memòria i velocitat de processament. Alteracions en el desenvolupament comunicatiu-lingüístic. Repercussions en els aprenentatges escolars.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Pràctiques a l'aula	30,00
Total hores	90,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	30,00
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00
Resolució de casos pràctics	15,00
Total hores	135,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge que s'emprarà al llarg del curs en esta assignatura dependrà del tipus de contingut que es treballa a cada moment, teòric, pràctic, etc. sent que s'aplicaren diverses tècniques instruccionals del següent mode:

Classes teòriques:

El procés d'ensenyament-aprenentatge dels **continguts teòrics** serà el següent:

- Per a cada tema es realitzarà una preparació prèvia per part de l'alumne fora de l'aula a través de materials proporcionats pel professor en la guia docent o seleccionats per l'alumne a partir d'una cerca bibliogràfica guiada pel professor.
- Posteriorment, el professor explicarà els conceptes bàsics del tema i es tractaran els dubtes sorgits de la lectura prèvia del material a través d'una metodologia expositiva que afavorisca la curiositat de l'alumne davant la nova informació presentada.
- Una vegada presentat el tema, es duran a terme una sèrie d'activitats tant dins com fora de l'aula de manera individual o en grup, que reforçaran la comprensió del tema.

Classes pràctiques:

Respecte als **continguts pràctics** de l'assignatura, el treball de l'alumne se centrarà en els següents aspectes:

- De cada bloc temàtic es realitzarà almenys un treball pràctic a l'aula en grups d'aprenentatge cooperatiu per a consolidar i aplicar de manera pràctica els coneixements adquirits.

D'altra banda, es realitzaran anàlisi d'articles, estudi de casos i anàlisis de perfils lingüístics, així com tutories individualitzades i/o en grup per a realitzar seguiment de l'aprenentatge de l'alumne/a.

AVALUACIÓ

PRIMERA CONVOCATÒRIA:

L'avaluació contínua i global de l'assignatura es realitzarà a través de la combinació de dos apartats: 1- Examen escrit (amb un pes del 70%) 2-Dossiers de pràctiques (amb un pes del 30%). Per a aprovar l'assignatura en 1ª Convocatorià, caldrà superar el 50% de cadascun d'estos dos apartats.

1-Examen Escrit: la puntuació de l'examen suposarà el **70% de la nota final** (7 punts). En l'examen, s'inclouran i es valoraran els continguts teòrics de l'assignatura i els continguts de les activitats pràctiques desenvolupades durant les classes mitjançant prova escrita amb preguntes de desenvolupament i preguntes objectives amb alternatives de resposta.

Durant el curs hi haurà un examen parcial el mes de gener amb el contingut teòric del primer semestre i que tindrà un caràcter eliminadori en cas d'haver-lo superat. És a dir, l'alumne podrà eliminar la matèria del primer semestre per a l'examen de 1a Convocatorià si supera l'examen parcial de gener. En cas contrari, l'alumne anirà a l'examen de 1a convocatorià amb el contingut teòric del primer i del segon semestre.

La nota d'este apartat de l'examen escrit, vindrà donada per l'examen de primera convocatorià per als quals no van superar l'examen parcial de gener i per als quals van superar l'examen parcial de gener es faria la mitjana entre els exàmens escrits corresponents a cada semestre superat.

Advertiment: Els alumnes que eliminen la matèria del primer semestre en superar l'examen parcial de gener si suspenen l'examen de 1a convocatorià hauran d'examinar-se en 2a convocatorià amb el contingut de tota la matèria, del primer i segon semestre.

2- Informes de pràctiques (Dossiers de pràctiques): La presentació escrita d'informes de practiques suposarà un **30% de la nota final** (3 punts). L'assistència a classes pràctiques és obligatòria i per a aprovar l'assignatura es necessitarà assistir com a mínim a un 80% de les classes (la no assistència es deurà a causes de força major ben documentades i justificades com a condicions de salut, mort d'un familiar fins de 3er grau, citació judicial).

Durant el curs, l'alumne elaborarà un dossier que entregarà en el primer semestre i un altre dossier que entregarà en el segon semestre. Es farà la mitjana dels dossiers quan l'alumne supere tots dos dossiers. En el cas que l'alumne no supere un dels dos dossiers o cap d'ells, estarà suspès en primera convocatorià i haurà de presentar-se en segona convocatorià a un examen de competències del dossier o dels dossiers que haja suspès i se li mantindrà la nota del qual haguera aprovat i si l'alumne haguera aprovat la part teòrica de l'assignatura en 1a convocatorià se li podrà mantindre també la nota d'este apartat en la 2a convocatorià.

La professora podrà establir tutories individualitzades i/o en grup amb l'objectiu de realitzar una valoració

contínua i seguiment del progrés de l'alumne en el seu procés d'aprenentatge. No acceptar l'entrevista suposarà no superar l'activitat pràctica en qüestió.

SEGONA CONVOCATÒRIA:

Per a aprovar l'assignatura en 2a Convocatòria, s'haurà de superar en un 50% l'examen escrit de 2a Convocatòria sobre tota la matèria i tindre aprovats amb un 50% cadascun dels "dossiers de pràctiques" semestrals, o en defecte d'això, superar en un 50% l'examen de competències basat en l'informe de pràctiques del semestre que no es tinga aprovat.

Sistema de Qualificació:

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que es disposa en el reglament d'avaluació i Qualificació de la Universitat de València per als títols de grau i màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

D'acord amb este reglament, la qualificació es concretarà en escala numèrica de 0 a 10, amb expressió d'un decimal i s'ha d'ajustar a l'escala de qualificació següent:

- De 0 a 4.9: suspens
- De 5 a 6.9: aprovat
- De 7 a 8.9: notable
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor

D'acord amb el reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València (Art. 17) la menció de matrícula d'honor (MH) podrà atorgar-se a partir d'una qualificació igual o superior a 9.0 i per estricte orde de nota en l'acta de qualificació. En cas d'empat en la qualificació global de l'assignatura, s'atorgarà la MH a l'alumne amb major qualificació en l'examen escrit. Si així i tot segueix l'empat es tindrà en compte la qualificació major en l'apartat d'informe de pràctiques.

El plagi o l'ús indegut d'eines d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'article 15 del reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València (http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf).

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

- Alcantud Marín, F. (2013) Trastornos del espectro autista: detección, diagnóstico e intervención temprana. Ediciones Pirámide.
- Sanz-Torrent, M y Andreu, LL (Coords) (2023). El trastorno del desarrollo del Lenguaje (TDL): Una mirada desde la investigación hacia la práctica. Editorial Pirámide.
- Schalock, R. L., Luckasson, R. y Tassé, M. J. (2021). Discapacidad intelectual: definición, diagnóstico, clasificación y sistemas de apoyos (12.ª edición) (M. A. Verdugo y P. Navas, traductores). Hogrefe. TEA Ediciones.
- Puyuelo, M., Poo, P., Coronas, M., Latorre, C. y Fuentes, S (2017). La parálisis cerebral.

Diagnóstico e intervención Logopédica. Editorial EOS.

- Ygal Fernández, A. (2011) Intervención en el lenguaje y la comunicación de los niños con TDAH. En: Manual práctico de TDAH. Miranda, A. (coord.)(Pp 73-90) Ed. Síntesis.

Complementària

- Andreu i Barrachina, LL, Aguado, G., Cardona, C y Sanz-Torrent, M (2013). El trastorno específico del Lenguaje. Diagnóstico e Intervención. UOC.
- Andreu i Barrachina, LI, A., Ahufinger, N., Igualada, A., y Sanz-Torrent, M. (2021). Descripción del cambio del TEL al TDL en contexto angloparlante. *Revista de investigación en Logopedia*, 11 (Especial), 9-20. Texto referencia.
- Bishop DVM, Snowling MJ, Thompson PA & Greenhalgh T, CATALISE consortium (2016) CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study. Identifying Language Impairments in Children. *PLoS ONE*, 11(7): e0158753 doi: 10.1371/journal.pone.0158753.
- Bishop, D. V., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., Catalise;2 Consortium, Adams, C., ... & house, A. (2017). Phase 2 of CATALISE: A multinational and multidisciplinary Delphi consensus study of problems with language development: Terminology. *Journal of child psychology and psychiatry*, 58(10), 1068-1080.
- Cruz-Hernández, L., & Salvador-Cruz, J. (2020). Trastorno de Aprendizaje no verbal: Revisión y análisis bajo un abordaje neuropsicológico. *Revista de Psicología y Educación*, 17(1), 1-17.